

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Навчально-науковий юридичний інститут

ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО
ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
за вибором студента

підготовки	бакалавра (назва освітнього ступеня)
галузі знань	08 «Право» (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	081 «Право» (шифр і назва спеціальності)

Івано-Франківськ
2018 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Навчально-науковим юридичним інститутом ДВНЗ
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

к.ю.н., викладач кафедри цивільного права Гришко У.П.

Обговорено та рекомендовано Вченою радою навчально-наукового юридичного
інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника», «29» серпня 2018 р., протокол №1 .

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Підприємницьке право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 081 «Право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Підприємницьке право» є система правових норм цивільного та господарського законодавства, судової практики та наукових поглядів щодо поняття підприємницької діяльності, суб'єктів підприємницької діяльності, особливостей укладення підприємницьких договорів, відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни базується на основних положення таких навчальних дисципліни як «Цивільне право України», «Господарське право України».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні положення підприємницького права.
2. Правове регулювання здійснення підприємницької діяльності.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Підприємницьке право» є поглиблене вивчення нормативно-правового забезпечення підприємницької діяльності, сучасних тенденцій і закономірностей його розвитку, особливостей правового регулювання та основних дискусійних теоретичних питань. Вивчення цієї навчальної дисципліни неможливе без урахування практики застосування господарського законодавства у сфері здійснення підприємницької діяльності, а прийняття нового Закону «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 року лише підкреслюють динаміку його розвитку. Відповідно до існуючих пріоритетів у вищій школі дана навчальна дисципліна покликана формувати студентів як майбутніх юристів-практиків, так і науковців, а також орієнтувати їх на дослідження проблематики підприємницького права. Це дозволить їм захищати права та надавати кваліфіковану правову допомогу суб'єктам підприємницької діяльності.

Основне **завдання** навчальної дисципліни – сформувати у студентів теоретичне розуміння підприємництва, суб'єктів підприємницької діяльності, а також вміння застосовувати теоретичні знання на практиці, проводити правовий аналіз ситуацій, які потребують відповідного правового вирішення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні положення підприємницького права як науки, навчальної дисципліни та галузі права, її структуру, предмет і завдання;
- теоретичні аспекти найважливіших правових інститутів;
- особливості нормативного регулювання окремих аспектів організації та здійснення підприємницької діяльності;
- порядок державної реєстрації створення та припинення суб'єктів підприємницької діяльності;

- особливості укладення підприємницьких договорів;
- базовий матеріал, наведений у лекціях та відпрацьований на семінарських заняттях щодо визначення основних понять підприємницького права, їх сутності та значення для практичної діяльності з надання правової допомоги суб'єктам підприємницької діяльності;

вміти:

- аналізувати, узагальнювати та правильно застосовувати норми підприємницького права;
- розрізняти відносини, що регулюються чинним законодавством у сфері підприємницької діяльності;
- застосовувати на практиці норми правових актів у сфері підприємництва;
- застосовувати правові знання з підприємництва для оцінювання юридичних фактів, обґрунтувати їх правову оцінку;
- приймати обґрунтовані рішення щодо реалізації норм підприємницького законодавства у практичній діяльності.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Загальні положення підприємницького права

Тема 1. Загально- теоретичні положення підприємницького права

Поняття та предмет регулювання підприємницького права. Методи правового регулювання підприємницьких відносин.

Поняття та ознаки підприємницької діяльності. Співвідношення підприємницької діяльності з господарською діяльністю. Принципи здійснення підприємницької діяльності. Свобода підприємницької діяльності та її межі.

Джерела підприємницького права. Конституційні засади регулювання підприємництва. Господарський та Цивільний кодекси як основні акти у сфері регулювання підприємницької діяльності. Судова практика та її роль як джерела підприємницького права.

Тема 2. Суб'єкти підприємницького права

Поняття суб'єкта підприємницького права, його співвідношення з поняттям суб'єкта господарювання (господарської діяльності). Поняття та зміст правового статусу суб'єкта підприємницької діяльності.

Особливості правового статусу фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності (громадян-підприємців).

Особливості правового статусу державних та комунальних унітарних підприємств.

Поняття та види підприємств колективної власності. Правовий статус виробничого кооперативу.

Поняття та правовий статус приватного підприємства. Господарські товариства як суб'єкти підприємницької діяльності. Поняття та правовий статус повного та командитного товариств. Правовий статус товариства з додатковою та обмеженою відповідальністю. Правове становище акціонерного товариства.

Тема 3. Правове регулювання організації підприємницької діяльності

Інститут державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності: поняття, принципи та значення. Порядок проведення державної реєстрації юридичних осіб.

Установчі документи та державна реєстрація господарського товариства. Порядок державної реєстрації громадянина- підприємця.

Тема 4. Державне регулювання підприємницької діяльності

Поняття державного регулювання підприємництва. Засоби, основні форми, принципи державного регулювання підприємницької діяльності.

Інститут ліцензування: поняття, значення, процедура, контроль та відповідальність у сфері ліцензування.

Особливості здійснення державного замовлення.

Основні засади державного контролю у підприємницькій діяльності. Правовий статус контролюючих органів.

Змістовний модуль 2. Правове регулювання здійснення підприємницької діяльності

Тема 5. Загальні положення договірних правовідносин за участю суб'єктів підприємницької діяльності.

Поняття та ознаки підприємницького договору. Види підприємницьких договорів. Основні принципи договірних правовідносин України: принципи справедливості, добросовісності, розумності, принцип свободи договору, принцип неприпустимості зловживання правом у договірних зобов'язаннях.

Форма підприємницьких договорів. Порядок укладення, зміна і розірвання підприємницьких договорів.

Відповідальність за порушення договірних зобов'язань: основні засади та особливості правового регулювання за Господарським та Цивільним кодексами України.

Тема 6. Припинення підприємницької діяльності. Банкрутство

Інститут припинення суб'єктів підприємницької діяльності: поняття, підстави, процедура здійснення. Правові наслідки припинення суб'єктів підприємницької діяльності в результаті реорганізації та ліквідації.

Порядок здійснення ліквідації суб'єктів підприємницької діяльності.

Особливості здійснення державної реєстрації припинення. Інститут банкрутства суб'єктів підприємницької діяльності: поняття, значення, підстави, учасники, стадії. Особливості процедури банкрутства у застосуванні щодо окремих видів суб'єктів підприємницької діяльності.

Тема 7. Правове регулювання відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності

Загальні положення про відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності.

Господарсько-правова відповідальність: поняття, ознаки, принципи, функції, підстави та межі.

Основні засади застосування господарських та адміністративно-господарських санкцій у сфері підприємницької діяльності.

Право на захист прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності. Способи захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності.

Основні засади та правове регулювання адміністративно-правового, нотаріального, судового захисту, захисту третейськими судами.

Тема 8. Правове регулювання економічної конкуренції

Система правового регулювання економічної конкуренції та монополістичної діяльності. Поняття, роль та принципи економічної конкуренції. Правовий статус природних монополій.

Основні види порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Захист підприємницької діяльності від недобросовісної конкуренції.

Відповідальність за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства.

Тема 9. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні

Інвестиції: поняття, визначення, види. Загальна характеристика інвестиційної діяльності. Види інвестиційної діяльності.

Суб'єкти інвестиційної діяльності. Об'єкти інвестиційної діяльності.

Поняття іноземної інвестиції. Особливості правового статусу іноземного інвестора. Види і форми іноземних інвестицій. Поняття інвестиційного договору, його види.

Система органів, що здійснюють державне регулювання інвестиційної діяльності. Види і форми державного регулювання інвестиційної діяльності. Державні гарантії, які надаються інвесторам.

Відповідальність учасників інвестиційного процесу.

3.Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Закон України. «Про господарські товариства» від 19.09.91 р № 1576-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
4. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 №514VI.URL:zakon0.rada.gov.ua/go/5080-17
5. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>
6. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
7. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006р. №3480-IV URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
8. Кодекс України з процедур банкрутства № 2597-VIII від 18.10.2018. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
9. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. № 1906-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
10. Закон України «Про підприємництво» (чинна -**стаття 4**) від 07.02.1991 року URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
11. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
12. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
13. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 року URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>

Основна література:

1. Бевз С.І. Підприємницьке право в схемах: загальна частина. Київ.: Фірма "Гранмна", 2012. 292 с.
2. Господарське законодавство України: практич. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 576с.
3. Підцерковний О. П. Господарське право. Київ :Алерта, Вінниця: Фенікс, 2018. 616с.
4. Довбиш В.А. Основи підприємницького права України (Загальна частина). Вінниця : ВНТУ, 2016. 218 с.
5. Зельдіна О. Р., Хрімлі О. Г. Судовий захист прав суб'єктів підприємництва: теоретичні та практичні аспекти. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 175 с.

6. Зеліско А.В. Підприємницькі юридичні особи приватного права як суб'єкти цивільних правовідносин [Текст]: монографія .-Ів.-Франківськ:ПНУ,2016 . 445 с.
7. Коломієць П. В. Правове регулювання підприємницької діяльності за Господарським кодексом України. Полтава : Копі-Центр, 2014. 236 с.
8. Коломієць П.В.Правове регулювання підприємницької діяльності за Цивільним кодексом України . Полтава : Копі-Центр, 2014. 416 с.
9. Коломієць П.В. Правове забезпечення підприємницької діяльності в Україні: шляхи гармонізації із законодавством ЄС . Полтава : Копі-Центр, 2015. 161 с.
10. Корнєєв Ю. В.. Підприємницьке право України: Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2019. 120 с.
11. Кузнецова Н. С.Предпринимательное право Украины.Вибрані праці.К.:Юридична практика,2014 .С. 463-517.
12. Луць В.В.Контракти в підприємницькій діяльності. К.:Юрінком Інтер, 2008 . 576 с.
13. Луць В.В.,Солтис Н. Б.Класифікація договорів у підприємницькій діяльності. К.:НДІ приватного права і підприємництва АПрН України,2009 .С. 107-124.
14. Махінчук В.М. Приватноправове регулювання підприємницьких відносин в Україні. Монографія. Київ: Юрінком інтер, 2013 р. 320с.
15. Мироненко Н.М. Актуальні проблеми правового регулювання розвитку підприємницької діяльності в Україні. Тернопіль:Підручники-посібники,2008 .368 с.
16. Рабінович А.В. Підприємницьке право. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2016. 319 с.
17. Хомко Л.В. Правове регулювання підприємницької діяльності. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 423 с.
18. Чайковська В.В. Господарське право. Вінниця: Фенікс, 2018. 368с.

Додаткова література:

1. Антонюк А.А. Актуальні проблеми розвитку інноваційної діяльності в Україні. *Держава та регіони*.2017. № 2 (95) С. 45-50.
2. Безбабіна О.Конституційне право людини і громадянина на підприємницьку діяльність.*Підприємництво, господарство і право*.2007.№ 7 .С. 95-99.
3. Безбабіна О.Поняття та правосуб'єктивність юридичних осіб як суб'єктів підприємницької діяльності. *Юридичний журнал*.-К.:Юстініан,2006.-9 .-С.40-43.
4. Болокан І.В.Зобов'язально-правові та спеціальні засоби захисту права власності в підприємницькій діяльності:Автореферат дис. ...канд. юрид. наук. Спец.12.00.03 - цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право .-К.,2008 .-20с.
5. Васильєва В.А., Зеліско А. В. Критерії ідентифікації юридичної особи приватного права в якості підприємницької//Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України [Текст]: збірник наук.статей.-Ів.-Франківськ:ПНУ,2016.-Вип. 40 .- С. 39-47.

6. Гриняк А. Договірне регулювання підрядних відносин у підприємницькій діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 9 .С. 3-8.
7. Задохайло Д. Право на підприємницьку діяльність у системі відносин правового господарського порядку. *Вісник Академії правових наук України*. 2011.-№2 .С.112-123.
8. Заруба П.І. Окремі питання правового регулювання реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. *Економіка. Фінанси. Право*. 2009. № 11 .С.33-36.
9. Зеліско А. Типологія підприємницьких юридичних осіб приватного права. *Право України*. 2016.1 .С. 144-152.
10. Коструба А. Умови цивільно-правової відповідальності за порушення грошових зобов'язань у сфері підприємницької діяльності під час проведення антитерористичної операції в Україні. *Право України*. 2016. № 7 . С. 162-171.
11. Лукач І.В. Проблеми правового регулювання використання у підприємницькій діяльності прав інших суб'єктів господарювання (комерційна концесія) // Актуальні проблеми господарського права : (особлива частина) : навч. посібник. – Київ : Ліра-К, 2018. С. 573-586.
12. Мачуський В.В. Законодавче забезпечення права на підприємництво в Україні // Справедливість у юриспруденції: теорія та практика : зб. матеріалів Міжнар. юрид. наук.-практ. конф. : тези наук. доповідей (23 лютого 2016 р.) : www.LegalActivity.com.ua .2017. С. 107-108.
13. Махінчук В. Форми захисту прав суб'єктів підприємницьких відносин. *Юридична Україна*. -К.:Юрінком Інтер, 2013.-12 .-С. 73-78.
14. Махінчук В. Передумови та основні напрями формування вітчизняного законодавства про медіацію в підприємницьких спорах. *Юридична Україна*. 2013.4 .С. 40-45.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування, письмова контрольна робота, вирішення тестових завдань, виконання індивідуального завдання, написання залікової роботи.